

Kommunal- og distriktsdepartementet

Deres ref.: [Ref]

Vår ref.: [Ref]

Saksbehandler: Stein Olav Skrøvseth

Dato: 30.11.2023

Innspill til regjeringens digitaliseringsstrategi

Vi viser til Regjeringens invitasjon til å gi innspill til en ny nasjonal digitaliseringsstrategi og takker for muligheten til å gi våre innspill fra Nasjonalt senter for e-helseforskning.

Nasjonalt senter for e-helseforskning er et forskningssenter med oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet på å bidra til en kunnskapsbasert utvikling på e-helsefeltet. I vår tilbakemelding fokuserer vi på helsefeltet, men vil påpeke at helse har viktige grenseflater mot mange andre deler av offentlig virksomhet, slik at en sektorovergripende digitaliseringsstrategi er viktig og fornuftig. Vi viser også til innspill fra HelseOmsorg21-rådet, og stiller oss bak hovedpunktene fra rådet, særlig det som omhandler helsedata.

Digitalisering innen helse er ofte krevende, og både erfaring og forskning har vist at store digitaliseringsprosjekter sjelden gir de effektene man har hatt som mål. Vi mener at helse i enda større grad må ta inn over seg erfaringer fra både egen og andre sektorer og aktivt lære hva som er suksessfaktorer for vellykket implementering. Nasjonalt senter for e-helseforskning mener at når nye digitale teknologier skal innføres i helsevesenet må det følges med forskning. Forskningen kan si noe om forutsetninger og forskningsbasert erfaring før prosjektet starter, men også bidra gjennom følgeforskning i implementeringsfasen. Myndighetene bør stille krav til at det settes av finansiering øremerket til følgeforskning når digitaliseringsprosjekter som krever store investeringer skal gjennomføres. Forskningen vil være et risikoreduserende tiltak for både det aktuelle prosjektet og framtidige implementeringer.

Helsepersonellkommisjonens rapport¹ har vist at den viktigste utfordringen norsk helsevesen står ovenfor er mangelen på personell, heller enn mangel på penger. I det ligger også en forventning om at teknologi skal avhjelpe mangelen på helsepersonell, der fokuset tidligere i større grad har ligget på kvalitetsforbedring. Det ligger store forventninger til at teknologi skal være en nøkkel for å få til et bærekraftig helsevesen. Her trengs det også forskning for å utnytte teknologien på best mulig måte og forstå hvordan den vil påvirke samfunnet og faktisk ha den ønskede effekten.

Digitalisering kommer med egne sett utfordringer. En av de sentrale er digitalt utenforskap og digital inkludering. Etter hvert som digitale løsninger utvikles og breddes for befolkningen vil det være en økende risiko for at en andel ikke får ta del i fellesskapets tjenester fordi de av ulike grunner ikke er

---

¹ Tid for handling, Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste, NOU 2023:4.

digitale. Strategien «Digital hele livet» peker på disse utfordringene², og utfordringen er voksende og trenger å være med som en del av alle digitaliseringsprosjekter.

Kunstig intelligens (KI) er på vei inn som en disruptiv endring. KI driver av gode og store data, men særlig innen helsesektoren er data ofte innelåst og lite tilgjengelig for utvikling av KI. I tillegg hindrer manglende IKT-infrastruktur og manglende interoperabilitet utvikling av KI i helsetjenesten³. Tilgang til treningsdata er en betydelig flaskehals for utbredelsen av KI i helsetjenesten. Helsedata kan variere mye: data samles inn for ulike formål og lagres i forskjellige formater ved bruk av ulike informasjonsmodeller i ulike systemer. Derfor er datastandardisering kritisk for å muliggjøre forskning på tvers av organisasjoner og landegrenser, samt skalering og deling av implementerte verktøy og metoder.

For å få full nytte av digitalisering vil det være nødvendig med grunnleggende digital kompetanse hos helsepersonell og andre som jobber i helsetjenestene. Vi mener derfor at digital kompetanse må økes og komme inn som en del av utdanningsløpene.

Vi ser tegn til en større samordning på europeisk nivå, der særlig det europeiske helsedataområdet (EHDS) kommer til å være førende i årene framover. Det er viktig at Norge ikke bare gjør seg klar for forordningen, men også ta på seg en ledende rolle i utviklingen og legger til rette for finansiering av forskning gjennom EU/EØS-programmer.

Med vennlig hilsen

Stein Olav Skrøvseth
Senterleder
Nasjonalt senter for e-helseforskning

---

² Digital hele livet, Nasjonal strategi for økt digital deltakelse og kompetanse i befolkningen (2021).

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digital-hele-livet/>

³ Implementering av kunstig intelligens i norsk helsetjeneste: veien til utbredt bruk, Rapport Nasjonalt senter for e-helseforskning (2023).

<https://ehealthresearch.no/rapporter/implementering-av-kunstig-intelligens-i-norsk-helsetjeneste-veien-til-utbredt-bruk>